

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Важным фактором последующего усиления экономического могущества ТНК являются слияния и поглощения. Крупные ТНК являются основными игроками на рынке слияний и поглощений. Объединяясь и поглощая своих соседей, они концентрируют в своих руках экономическую власть, становятся способными оказывать влияние не только на отдельные рынки, но и на деятельность отдельных государств. В общей сложности в 2011 году было осуществлено 129 сделок по слияниям и поглощениям, тогда как в 2010 году количество таковых составляло 117.

Слияния такого рода свидетельствуют о централизации и концентрации капиталов в глобальном масштабе для следующего доминирования на мировых рынках. Поглощение ведущих компаний приобрело такие масштабы, что много корпораций вынуждены скупать собственные акции у других владельцев, чтобы избежать возможного поглощения конкурентами. Например, «Дженерал Моторз», планируя приобретение новых компаний, чтоб повысить свою безопасность, вынуждена купить собственных акций на сумму свыше 2 млрд. долл. США.

Выводы и предложения. Таким образом, можно сказать, что сейчас ТНК являются основными инвесторами. Они прочно заняли центральное место в процессе интернационализации мировой экономики, стали основным механизмом укрепления хозяйственной взаимозависимости между отдельными государствами. ТНК являются важной составной частью единой мировой политической и экономической системы, активно участвуют в международных экономических процессах.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Лисенко К.В. Інвестиційний розвиток України в контексті транснаціоналізації світової економіки / К.Лисенко // Проблеми розвитку внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. Т.2. – 2009. – С. 654-658.
2. Запужляк В.З. Проблеми та тенденції інвестиційної діяльності ТНК в XXI столітті / В.Запужляк // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка».- 2012. - № 33. - С. 2-4 [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2012_7/243.pdf
3. Медведкин Т.С. Транснациональный трансфер знаний в условиях глобализационных изменений / Т.Медведкин // Вісник донецького університету, сер. В: Економіка і право, спецвип., т.1, 2011. – С. 247 [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VDU_ekon/2011_1_SV/tom1/245.pdf
4. Мозаика слияний// Информационно-аналитический портал "УкрРудПром". [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.ukrudprom.ua/analytics/Mozaika_sliyaniy.html
5. Официальный сайт Мирового Банка. Режим доступа: <http://www.worldbank.org/>
6. Праці Дванадцяті міжнародної наукової конференції студентів та молодих учених "Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємство, сталі економічне зростання". Частина 2. / Ред. кол. Беспалова С. В. (голова) та ін. – Донецьк : ДонНУ, 2011. – с.115-118, с.155-157. [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://ec.donnu.edu.ua/sites/default/files/u143/tom_2.pdf
7. Рейтинговое агентство Standard and Poor's. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.standardandpoors.com>
8. CNN Money. Global 500 headquarters - Top 50 [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://money.cnn.com/magazines/fortune/global500/2012/full_list/
9. World Investment Report 2012. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.unctad-docs.org/files/UNCTAD-WIR2012-Full-en.pdf>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ЧЕРЕЗ МЕХАНІЗМ ПІДТРИМКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

Дьякова М.С., к.е.н, ст. викладач, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь

Дьякова М. С. Забезпечення економічної безпеки підприємства через механізм підтримки фінансової стійкості.

У статті розглянута фінансова складова забезпечення економічної безпеки підприємства. Доведено, що забезпечення фінансової стійкості підприємства передбачає його підтримку в будь-який проміжок часу. Автором представлена структурно-логічна схема підтримки стійкого стану підприємства в поточному періоді, що включає поетапне здійснення заходів, а також доведено необхідність підтримки такого стану шляхом розшифровки кожного з представлених заходів. Пропонується оцінку факторів зовнішнього і внутрішнього середовища слід здійснювати за основними параметрами, що їх визначають, а саме за внутрішніми (у сфері виробництва продукції, у сфері реалізації продукції, у сфері інвестування вільних коштів, у сфері фінансування, у сфері кредитування продажу продукції) та зовнішніми (політичними, економічними, ринковими) факторами. Запропоновано послідовність визначення оптимальних значень абсолютно ліквідних активів, активів, які швидко реалізуються, поточних зобов'язань з швидким терміном погашення, і короткострокових зобов'язань, які не включаються до кредиторську заборгованість для діагностики поточних можливостей підприємства.

Ключові слова: активи, фактори, складова, оптимальне значення, грошовий потік, ліквідність.

Дьякова М. С. Обеспечение экономической безопасности предприятия через механизм поддержания финансовой устойчивости.

В статье рассмотрена финансовая составляющая экономической безопасности предприятия. Доказано, что обеспечение финансовой устойчивости предприятия предполагает его поддержку в любой промежуток времени. Автором представлена структурно - логическая схема поддержания устойчивого состояния предприятия в текущем периоде включает поэтапное осуществление мероприятий, а также доказана необходимость поддержания такого состояния путем расшифровки каждого из представленных мероприятий. Предлагается оценку факторов внешней и внутренней среды следует осуществлять по основным параметрам, которые определяют, а именно по внутренним (в сфере производства продукции, в сфере реализации продукции, в сфере инвестирования свободных средств, в сфере финансирования, в сфере кредитования продажи продукции) и внешними (политическими, экономическими, рыночными) факторами. Предложена последовательность определения оптимальных значений абсолютно ликвидных активов, активов, которые быстро реализуются, текущих обязательств с быстрым сроком погашения, и краткосрочных обязательств, которые не включаются в кредиторскую задолженность для диагностики текущих возможностей предприятия.

Ключевые слова: активы, факторы, составляющая, оптимальное значение, денежный поток, ликвидность.

Diakova Maryna Ensuring economic security through the mechanism for maintaining financial stability.

The article considers the financial component of ensuring economic security. It is proved that ensure the financial stability of the company provides for its support at any time. The author is a structural logic to support sustainable condition of the company in the current period, which includes the phased implementation of activities, as well as proof of the need to support such a state by decrypting each of the presented measures. Proposed evaluation factors internal and external environment should be made on the basic parameters that define them, namely for internal (in production, in sales, in investing surplus funds in the field of finance in credit sales) and external (political, economic, market) factors. A sequence of determining the optimal values of absolute liquid assets, assets that are rapidly implemented, ongoing commitment to the rapid repayment term and short-term liabilities, which are not included in accounts payable for the diagnosis of the current capabilities of the enterprise.

Key words: assets, the factors constituting the optimal value, cash flow, liquidity.

Постановка проблеми У сучасних економічних глобальних умовах більшість підприємств працюють в умовах невизначеності,

**ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РАЗВИТТЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ
ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА**

непередбачуваності. Нестабільна політична і соціально-економічна ситуація в країні посилюють ступінь ризику прийняття рішень і функціонування підприємств загалом. Сучасна будова фінансової архітектури (показники фінансової звітності) та аналізу на їх основі перспектив розвитку підприємства не дають змоги повною мірою визначити фінансову позицію підприємства на ринку капіталів. А отже не вирішеною залишається проблема забезпечення економічної безпеки підприємства через різноманітні фінансові механізми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняттю економічної безпеки підприємства приділена увага в працях вітчизняних учених, таких як: О.І. Барановський, І.О. Бланк, О.І. Захаров, П.Я. Пригунов, М.М. Єрмошенко, В.С. Сідак, М.І. Камлик, В.М. Гесць, М.О. Кизим, Т.С. Клебанова, О.І. Черняк, С.М. Шкарлет та ін.

Мета статті – розкрити можливість забезпечення економічної безпеки підприємства через механізм підтримки фінансової стійкості.

Викладення основного матеріалу. Фінансова складова вважається провідною й вирішальною для ефективного функціонування підприємства. До фінансової складової економічної безпеки входять такі елементи, за якими оцінюється стан загрози: аналіз загрози негативних дій щодо політико-правової складової економічної безпеки; оцінка поточного рівня забезпечення фінансової складової економічної безпеки; оцінка ефективності запобігання можливій шкоді від негативних дій, пов'язаних з антикризовими явищами; планування комплексу заходів і розробки рекомендацій щодо фінансової складової економічної безпеки. [1]

Забезпечення фінансової стійкості підприємства передбачає її підтримку у будь-який проміжок часу. Підтримка стійкого стану у поточному періоді зводиться до вирішення двох основних задач: на першому етапі – провести діагностику негативних тенденцій розвитку підприємства, на другому етапі – нейтралізувати загрози дестабілізації фінансового стану підприємства. Наведені задачі тісно пов'язані між собою: результати діагностики тенденцій розвитку виступають основою для нейтралізації загроз діяльності підприємства, а нейтралізація загроз у ризикових умовах функціонування викликає нові тенденції розвитку підприємства, які потребують своєчасної діагностики для виявлення дії негативних факторів оточення.

На кожному із етапів підтримки фінансової стійкості підприємства у поточному періоді, які представлено на рис.1, необхідно забезпечити певні заходи підтримки. На етапі діагностики негативних тенденцій розвитку, яку пропонується здійснювати за сферами діяльності підприємства, слід оцінити вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на забезпечення фінансової стійкості підприємства, проаналізувати маркетингову інформацію щодо стану ринків збуту продукції та оцінити потенційні можливості розвитку підприємства.

Рис. 1. Структурно-логічна схема підтримки стійкого стану підприємства у поточному періоді

Оцінку впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища слід здійснювати за основними параметрами, що їх визначають. Оцінка факторів має бути структурованою і містити наступну інформацію у місячному розрізі протягом звітного року щодо негативних тенденцій розвитку:

- 1) за внутрішніми факторами:
 - у сфері виробництва продукції: зменшення обсягу виробництва продукції, вплив на прибутковість діяльності; зростання собівартості продукції, причини і складнощі у забезпеченні поточної платоспроможності;
 - у сфері реалізації продукції: зменшення обсягу товарної продукції за напрямками збуту, причини скорочення попиту (розірвання контрактних зобов'язань і сплата заборгованості дебіторами), наявність можливості налагодження торговельних зв'язків; скорочення цін на продукцію на світових ринках, тривалість, об'єктивність і закономірність цього процесу; зменшення прибутку від операційної діяльності, вплив на стан розрахунків із кредиторами;
 - у сфері інвестування вільних коштів: зменшення прибутковості на вкладені кошти, дострокове розірвання інвестиційних угод, невиконання інвестиційних зобов'язань суб'єктами господарювання, що залучили кошти підприємства;
 - у сфері фінансування: зростання процентних ставок за кредитними ресурсами, необхідність дострокового погашення кредиту; неможливість залучення нових коштів для розвитку діяльності, причини і наслідки для удосконалення технічного переозброєння підприємства; погіршення стану кредитної історії підприємства;
 - у сфері кредитування продажу продукції: необхідність у реструктуризації обсягу комерційного кредиту, погіршення платоспроможності вітчизняних покупців; зменшення процентних ставок за кредитами, наданими покупцям, для зростання обсягу реалізованої продукції.
- 2) за зовнішніми факторами:
 - політичними факторами: невизначеність у податковій політиці і складнощі у залученні коштів закордонних інвесторів; нестабільність діяльності фінансово-кредитних установ, їх невизначеність і максимальна обережність у поверненні до кредитування

**ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ
ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА**

підприємств; прийняття (позбавлення) квот (ліцензій, дозволів тощо) при здійсненні зовнішньоекономічних операцій;

– економічними факторами: загальний промисловий спад у виробництві продукції; зростання кількості збанкрутілих підприємств і обсягу дебіторської заборгованості, що є безнадійною; зростання безробіття і рівня споживчих цін;

– ринковими факторами: насиченість товарного ринку; зменшення вартості акцій на фондових ринках; поява нових конкурентів, зменшення частки ринку для підприємства; неплатоспроможність потенційних покупців, перевага дешевих товарів-замінювачів над якісною продукцією.

Отже, оцінка впливу факторів на стійкість розвитку підприємства повинна дати відповіді на питання про причини, наслідки і ступінь впливу негативних тенденцій.

Аналіз проведених маркетингових досліджень передбачає:

а) виявлення позицій підприємства на конкурентному ринку;

Конкурентні позиції підприємства доцільно встановлювати із використанням SNW-підходу, тобто оцінювання сильних, конкурентних і слабких позицій за ступенем доступності інформаційних ресурсів, оновлення асортименту продукції, модернізації виробництва, гнучкості цінової політики, використання методів стимулювання збуту, стандартизації і сертифікації продукції тощо.

б) обґрунтування здатності підприємства підтримувати баланс між ринком ресурсів, необхідних для забезпечення виробничого процесу та ринком товарів, що реалізуються у зовнішнє конкурентне середовище;

Можливість утворення рівноваги між наведеними ринками для досягнення підприємством поставлених цілей розвитку дозволяє стабільно функціонувати і уникати негативних тенденцій у веденні операційної діяльності.

в) оцінювання сукупного впливу факторів зовнішнього середовища на функціонування підприємства і конкурентоспроможність продукції.

Сукупний вплив факторів доцільно визначати на основі коефіцієнта ворожості зовнішнього оточення, який запропоновано Я.Д. Вишняковим і С.В. Лозинським. [4]. Методичний підхід передбачає використання методу експертної оцінки для визначення можливостей і перспектив розвитку підприємства.

Для діагностики поточних можливостей розвитку підприємства слід оцінити стан оборотних активів, короткострокових зобов'язань та грошових потоків у поточному періоді, які виступають об'єктами діагностики. У процесі діагностики порівнюються оптимальні та фактичні значення за кожним об'єктом, а у разі негативного відхилення пропонуються заходи щодо виправлення становища

Важливим є визначення причин відхилення фактичних значень від оптимальних. Оптимальні значення об'єктів діагностики пропонуються визначати, виходячи із залежності між наявними ресурсами, потребою у цих ресурсах та коштами, які слід заощаджувати для здійснення вчасних розрахунків у короткостроковій перспективі.

Отже, оптимальне значення абсолютно ліквідних активів, тобто грошових коштів і короткострокових фінансових інвестицій, на авторську думку, можна визначити із нерівності

$$P_{1i} \leq A_{1i}^{onm} \leq P_{2i} \quad (1)$$

де A_{1i}^{onm} – оптимальне значення абсолютно ліквідних активів у i -му періоді;

P_{1i} – кредиторська заборгованість підприємства у i -му періоді;

P_{2i} – поточні зобов'язання підприємства без урахування кредиторської заборгованості у i -му періоді.

Як видно із нерівності (1), розмір грошових коштів і короткострокових фінансових інвестицій має бути більшим за кредиторську заборгованість підприємства, яку слід сплатити у i -му періоді, та не перевищувати (для забезпечення ефективності витрачання вільних коштів) величину інших поточних зобов'язань, що виникли за короткостроковими кредитами та іншими зобов'язаннями. Розмір поточних зобов'язань у i -му періоді визначається, виходячи із господарських, кредитних та інших договорів, укладених підприємством з іншими суб'єктами господарювання, зі строком виконання саме у i -му періоді.

До активів, що швидко реалізуються, слід віднести такі поточні ресурси підприємства, як готова продукція, товари, векселі одержані, дебіторська заборгованість. Їх оптимальний обсяг, який має повністю покривати усі короткострокові зобов'язання підприємства, пропонується визначити із нерівності

$$P_{1i} + P_{2i} \leq A_{2i}^{onm} \leq P_{1(i+1)} + P_{2(i+1)} \quad (2)$$

де A_{2i}^{onm} – оптимальне значення активів, які швидко реалізуються, у i -му періоді;

$P_{1(i+1)}$ – кредиторська заборгованість підприємства у періоді, наступному за розглядуваним ($i+1$);

$P_{2(i+1)}$ – поточні зобов'язання підприємства без урахування кредиторської заборгованості у періоді, наступному за розглядуваним ($i+1$).

З формули (2) видно, що оптимальне значення активів, які швидко реалізуються, повинно покривати загальний обсяг поточних зобов'язань підприємства у розглядуваному періоді та бути меншим за аналогічний обсяг поточних зобов'язань у періоді, який настає за розглядуваним ($i+1$), що визначається за даними платіжного календаря (плана грошових надходжень та витрачань) підприємства.

Поточні зобов'язання зі швидким терміном погашення (короткострокова заборгованість) визначаються вартістю ресурсів (матеріальних, трудових тощо), які на промисловому підприємстві витрачаються в основному у процесі операційної діяльності для забезпечення безперебійних виробничих потреб. У зв'язку із цим оптимальне значення цього виду поточних зобов'язань доречно визначити за формулою

$$BP'_{1i} \leq P_{1i}^{onm} \leq BP'_{1(i+1)} \quad (3)$$

де P_{1i}^{onm} – оптимальне значення поточних зобов'язань зі швидким терміном погашення у i -му періоді;

BP'_{1i} – вартість ресурсів без урахування фінансових ресурсів, за які підприємству необхідно сплатити у i -му періоді;

$BP'_{1(i+1)}$ – вартість ресурсів без урахування фінансових ресурсів, за які підприємству необхідно сплатити у періоді, наступному за розглядуваним ($i+1$).

Отже, як видно із нерівності (3), оптимальний розмір кредиторської заборгованості визначається за умов забезпечення платоспроможного стану підприємства, тобто виключає наявність прострочених платежів.

Розмір короткострокових зобов'язань, які не включають кредиторську заборгованість, а складаються із короткострокових кредитів банку та інших поточних зобов'язань, залежить від вартості ресурсів, які у своїй більшості є фінансовими. Тому оптимальне значення за короткостроковими зобов'язаннями пропонується отримувати із наступної нерівності

**ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ
ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА**

$$BP'_{2i} \leq \Pi_{2i}^{omn} \leq BP'_{2(i+1)} \quad (4)$$

де Π_{2i}^{omn} – оптимальне значення короткострокових зобов'язань у і-му періоді;

BP'_{2i} – вартість ресурсів, в основному фінансових, за які підприємству необхідно сплатити у і-му періоді;

$BP'_{2(i+1)}$ – вартість ресурсів, в основному фінансових, за які підприємству необхідно сплатити у періоді, наступному за розглядуваним (і+1).

Оптимальне значення такого об'єкта діагностики стійкості підприємства, як грошові потоки, визначається із умов, що розмір вхідних потоків буде перевищувати розмір вихідних потоків (для постійного розвитку діяльності, підвищення її ефективності), а обсяг чистого грошового потоку за період повинен наближатися до 0, що свідчить про рівномірність генерування коштів, їх збалансування і синхронне формування.

Оптимальний розмір грошових потоків у поточному періоді слід визначати наступним чином

$$\begin{aligned} ПГП_i &> ВГП_i \\ ЧГП_i &\rightarrow 0 \end{aligned} \quad (5)$$

де $ПГП_i$ – позитивний грошовий потік, отриманий у і-му періоді;

$ВГП_i$ – від'ємний грошовий потік, сформований у і-му періоді;

$ЧГП_i$ – чистий грошовий потік і-го періоду.

На думку автора, при визначенні оптимальних значень за поточними активами підприємства слід додатково встановити обмеження за такими показниками оцінки ліквідності та платоспроможності, як коефіцієнт абсолютної ліквідності та коефіцієнт швидкої ліквідності, оскільки вони виступають критеріями у співвідношенні між поточними активами і поточними пасивами підприємства.

Як відомо із наукових літературних джерел і нормативних документів значення коефіцієнта абсолютної ліквідності ($K_{ал}$) повинне бути позитивним або більшим за 0,2-0,35, значення коефіцієнта швидкої ліквідності ($K_{шл}$) – більшим за 0,5-0,8 [5]. У процесі визначення оптимальних значень оборотних активів слід встановити такі граничні значення коефіцієнтів, які б враховували особливості діяльності підприємства, дію факторів внутрішнього і зовнішнього середовища. Для металургійних підприємств дані критерії слід прийняти на рівні найбільш розповсюджених, які відповідно дорівнюють 0,2 та 0,8.

Із використанням результатів діагностики на другому етапі підтримки стійкого стану підприємства слід досягти нейтралізації загрози дестабілізації фінансового стану. Основними заходами підтримки стійкості на цьому етапі, як видно із інформації, що міститься на рис. 1, є: прогнозування розвитку підприємства, аналіз відхилень від планових індикаторів та моделювання розвитку.

Висновки: Аналіз відхилень від планових показників дозволяє у комплексі відстежити зміну фінансового стану підприємства і своєчасно розв'язати проблеми, що виникли. Забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах ризику у поточному періоді передбачає реалізацію напрямів підтримки стійкого стану, які здійснюються, за авторським баченням, у два етапи: перший етап – діагностика негативних тенденцій розвитку підприємства, другий етап – нейтралізація загрози дестабілізації фінансового стану підприємства. Запропоновано послідовність визначення оптимальних значень об'єктів діагностики з урахуванням залежності між наявними ресурсами, потребою у ресурсах та коштами, які необхідно заощаджувати для здійснення розрахунків у короткостроковій перспективі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізм забезпечення) / О.І. Барановський. – К. : КНТЕУ, 2004. – 759 с.
2. Пилипенко В. Ринок маркетингових досліджень: становлення і проблеми розвитку [Текст] / В. Пилипенко // Маркетинг в Україні. – 2005. – № 5. – С. 16-20.
3. Бойко Р.В., Вознюк Ю.А. Перспективи і проблеми проведення маркетингових досліджень в Україні за умов кризи [Текст] / Р.В. Бойко, Ю.А. Вознюк // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 4. – Т.1. – С. 189-192.
4. Вишняков Я.Д. Бизнес и окружающая среда: коэффициент враждебности окружающей среды развитию бизнеса [Текст] / Я.Д. Вишняков, С.В. Лозинский // Менеджмент в России и за рубежом. – 1998. – № 3. – С. 43-53.
5. Савицкая Г.В. Экономический анализ [Текст]: [учебн.] / Г.В. Савицкая. – Минск: Новое знание, 2005. – 651 с.

ВАЖНЕЙШИЕ НАПРАВЛЕНИЯ И МОДЕЛИ РЫНОЧНЫХ РЕФОРМ В СОВРЕМЕННОЙ ЭЛЕКТРОЭНЕРГЕТИКЕ

Ерхов А.Г., к.т.н., доцент кафедры внешнеэкономической деятельности Донецкого государственного университета управления (Украина)

Ерхов А.Г. Найважливіші напрямки та моделі ринкових реформ в сучасній електроенергетиці.

Дана стаття присвячена дослідженню розвитку сучасної електроенергетики. Описано особливості приватизації енергетичного сектора в ряді країн, розглянуто процес реформування електроенергетичної галузі Скандинавських країн. У роботі представлено чотири основних типи організації економічних відносин в електроенергетиці: вертикально-інтегрована модель, яка застосовується в країнах з повною державною власністю об'єктів енергетичного сектора; модель «Незалежного виробника», відмінною рисою якої є участь держави в системі незалежних виробників; модель «єдиного закупника», яка покликана захищати інтереси дрібних споживачів в короткостроковій перспективі «Конкурентна модель» характеризується тим, що споживач має право вибору постачальника. У статті позначені особливості найбільш ефективної моделі розвитку електроенергетики в сучасних умовах на прикладі країн Європи та США, виявлені переваги і недоліки реформування енергетичної галузі США і Великобританії, охарактеризовано діяльність регулюючих органів.

Ключові слова: електроенергетика, реформування енергетичної галузі, енергобізнес, енергопідприємство, модель розвитку електроенергетики.

Ерхов А.Г. Важнейшие направления и модели рыночных реформ в современной электроэнергетике.

Данная статья посвящена исследованию развития современной электроэнергетики. Описаны особенности приватизации энергетического сектора в ряде стран, рассмотрен процесс реформирования электроэнергетической отрасли Скандинавских стран. В работе представлены четыре основных типа организации экономических отношений в электроэнергетике: вертикально-интегрированная модель, применяемая в странах с полной государственной собственностью объектов энергетического сектора; модель «Независимого производителя»,